

ΣΚΟΠΙΑΝΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΚΑΙ ΑΝΕΠΙΚΑΙΡΑ

και ένα σημείωμα προς τον Δήμαρχο κ. Γιάννη Μπουτάρη

υπό Αθαν. Ε. Καραθανάση *

Οι μέρες περνούν και η ελληνική κοινή γνώμη παρακολουθεί με ανησυχία τα λεγόμενα και ακουόμενα περί του Σκοπιανού εντός και εκτός Ελλάδος, πληροφορούμενη παράλληλα τις αλληπάλληλες συναντήσεις του Υπουργού κ. Ν. Κοτζιά με τον Σκοπιανό ομόλογό του. Και ακούγονται πολλά με σύμπαντα τον Ελληνισμό, τον μέσα και τον έξω, σε εγρήγορση, ύστερα από τα δύο συγκλονιστικά συλλαλητήρια στην Θεσσαλονίκη και την Αθήνα. Και να μην κρυβόμαστε, κι ας το προσέξουμε, κάπου στο βάθος ελλοχεύει ο εθνικός διχασμός, μολονότι πάνω από το 70% των Ελλήνων τάσσονται κατά της εκχωρήσεως του ονόματος Μακεδονία στην γειτονική χώρα. Ο πρωθυπουργός των Σκοπίων λέγει ότι έγιναν σημαντικά βήματα συνεννοήσεως, ο Υπουργός κ. Ν. Κοτζιάς έχει άλλη γνώμη ή περίπου τα διαψεύδει. Η αλήθεια είναι ότι οι Σκοπιανοί τροποποίησαν άρθρα του Συντάγματος, όπου σ' αυτό, το πρώτο, του 1991, μετριάστηκε στο θέμα ότι οι γείτονες δεν έχουν επεκτατικές βλέψεις, κύριο στοιχείο του ψευδο-"Μακεδονισμού" του, και ασφαλώς καμία βλέψη επέμβασης στα εσωτερικά άλλων κρατών, εν προκειμένω της Ελλάδος, κυρίως, και δευτερευόντως της Βουλγαρίας. Τι έπραξαν αντ' αυτών των "παραχωρήσεων"; Απλούστατα ο αλτρωτισμός έλαβε άλλη εντονότερη μορφή με την εκπαιδευτική διαδικασία. Και είναι ομολογουμένως ανώδυνη η τροποποίηση αυτών των άρθρων, αλλά στον σκοπιανό λαό λειτουργεί έντονα το αλτρωτικό πνεύμα μέσα στα σχολεία. Και αυτό είναι το μέγιστο ζητούμενο, που ασφαλώς γνωρίζει και επ' αυτού πιστεύουμε ότι συζητεί η ελληνική αντιπροσωπεία. Στα σχολικά βιβλία εμφανίζεται η αρχαία Μακεδονία ότι δεν έχει ουδεμία σχέση με την συνολική ιστορία της Ελλάδος, ότι οι Σκοπιανοί είναι απόγονοι των αρχαίων Μακεδόνων, ότι η συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913) διαίρεσε την ενιαία Μακεδονία και το μόνο ελεύθερο τμήμα της είναι η ΠΓΔΜ. Και ακόμη, ότι η ελληνική Μακεδονία, "Αιγαιακή" κατά το εγχειρίδιο, είναι υπόδουλη στους Έλληνες και ότι σ' αυτήν ζουν 250.000 "Μακεδόνες". Στους δύο Βαλκανικούς Πολέμους συμμετείχαν "Μακεδόνες" στο πλευρό των Βαλκανίων συμμάχων που τους εξηπάτησαν, μολονότι απελευθέρωσαν την Θεσσαλονίκη, το Κιλκίς, την Καστοριά. Οι νεαροί μαθητές των Σκοπίων διδάσκονται ότι οι αρχαιότητες της Βεργίνας, της Πέλλας, του Δίου κ.ά. είναι "μακεδονικές", ότι η περίοδος των επιγόνων του Μ. Αλεξάνδρου, γνωστή ως ελληνιστική, είναι αλεξανδρινή ή "μακεδονική". Και επειδή υπάρχει αλβανικό στοιχείο στην ΠΓΔΜ, γράφουν ότι με την ενσωμάτωση της Ηπείρου στην Ελλάδα το 1913 η Ελλάδα επέβαλε καθεστώς αφομοίωσης των Αλβανών, ότι υπάρχουν στην Αλβανία 200.000 Τσάμηδες που εκδιώχτηκαν από την Ελλάδα το 1944. Λέγεται, επίσης, ότι μία πιθανή συμφωνία Ελλάδος και Σκοπίων θα λάβει μορφή διεθνούς συμφωνίας, η οποία θα κυρωθεί από τα δύο εθνικά κοινοβούλια. Αλλά τι ισχύ μπορεί να έχει μία τέτοια συμφωνία, όσο και ανεκτή να είναι από μέρους της Ελλάδας, όταν η Δημοκρατία των Σκοπίων, θα έχει γεωγραφικό ή σύνθετο προσδιορισμό με το Μακεδονία στο Σύνταγμά της; Απλούστατα, γιατί μία διεθνής συμφωνία θα είναι υποδεέστερη του εθνικού συντάγματος, όπερ σημαίνει ότι με γεωγραφικό, σύνθετο επιθετικό προσδιορισμό, τα Σκόπια θα κρατήσουν το Μακεδονία,

---

* Ομότ. Καθηγητής Α.Π.Θ., Πρόεδρος Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών.

αδιαφορώντας ότι αυτή η νέα ονομασία (με γεωγραφικό κ.λπ. προσδιορισμό) θα πρέπει να ισχύει *erga omnes* -έναντι πάντων δηλαδή- και φυσικά εντός της χώρας τους. Κίνδυνος φανερός λοιπόν μία υπογραφή διεθνούς συμφωνίας. Επιπλέον είναι ενδεχόμενο μία τέτοια συμφωνία να μην κυρωθεί στο εθνικό κοινοβούλιο των Σκοπίων, όπου η κυβέρνηση Ζάεφ διαθέτει ισχυρή πλειοψηφία και με δεδομένο ότι το εθνικιστικό VMRO караδοкеεί να επανακάμψει στην εξουσία, η συμφωνία αυτή θα είναι μετέωρη. Κι ακόμη, τα είπαμε παραπάνω, και του ενδεχομένου επανακάμψεως του VMRO προστιθεμένου σε λίγα χρόνια, θα μείνει μόνον το Μακεδονία. Εξάλλου, συχνά ακούγεται και άλλο ενδεχόμενο, αυτό του δημοψηφίσματος στα Σκόπια. Για αυτό και σε προηγούμενο άρθρο χαρακτηρίσαμε το Σκοπιανό "γόρδιο δεσμό". Η Δημοκρατία των Σκοπίων αναζητεί είσοδο στην Ε.Ε. και το ΝΑΤΟ και είναι επισπεύδουσα, η Ελλάδα θα πρέπει να αντισταθεί με επιχειρήματα, αναζητώντας πάντα, την αλληλεγγύη και την κατανόηση των συμμάχων. Η αναγνώριση των Σκοπίων από 150 χώρες χάνεται μέσα σε γραφειοκρατικές, εμπορικές και άλλες συμφωνίες. Από την άλλη άγνωστη, ως την ώρα, είναι η αντίδραση του αλβανικού στοιχείου, που αριθμεί το 25,5% του συνόλου πληθυσμού των Σκοπίων, αλλά και της Βουλγαρίας που συχνά-πυκνά υπενθυμίζει στους Σκοπιανούς την κοινή καταγωγή τους και αντιδρά για τον αντιβουλγαρισμό των σκοπιανών MME και την προπαγάνδα των αλυτρωτικών βλέψεων των Σκοπίων σε βάρος της Βουλγαρίας, εννοώντας την λεγόμενη Μακεδονία του Πιρίν, το 10% δηλαδή της ιστορικής Μακεδονίας. Είναι πολλά τα περιστατικά λεκτικών διαξιφισμών στο παρελθόν Βουλγάρων και Σκοπιανών, με τους Βουλγάρους επισήμους να δηλώνουν ότι η Βουλγαρία θα αντιδράσει στις βλέψεις τους σε βάρος της εθνικής της ακεραιότητας και δεν θα γίνει δεύτερη Ελλάδα, δηλαδή να υποχωρεί και να συνδιαλέγεται! Τις τελευταίες μέρες, πλην του δυτικού αγγλογαλλικού παράγοντος, παρατηρείται έντονο το ενδιαφέρον των βουλγαρικών MME για τις θέσεις μας, στο Σκοπιανό, της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, για παράδειγμα.

Συμπληρωματικά στον λόγο του Δημάρχου κ. Γιάννη Μπουτάρη στα εγκαίνια του Μουσείου Ολοκαυτώματος.

Ο κ. Δήμαρχος της πόλης μας στον παραπάνω λόγο του αδίκησε κατάφωρα τους συμπολίτες μας, τουλάχιστον της γενιάς εκείνης που έζησε τα δραματικά γεγονότα της ναζιστικής θηριωδίας. Ο κ. Δήμαρχος χαρακτήρισε την πόλη του φοβική και άλλα άδικο, ότι δηλαδή η κοινωνία της φοβήθηκε και δεν αντέδρασε όταν οι Γερμανοί του διοικητή ναζιστή Μέρτεν κατέστρεψαν, στο αντιεβραϊκό μένος τους, το εβραϊκό κοιμητήριο που κάλυπτε την έκταση, όπου σήμερα η Πανεπιστημιούπολη του ΑΠΘ. Τι μπορούσε να κάνει στην περίπτωση αυτή ο τυραγνισμένος Θεσσαλονικιός, ο πεινασμένος, ο ταλαιπωρημένος, ο οδηγούμενος στο στρατόπεδο του Παύλου Μελά για βασανιστήρια και εκτέλεση; Κι όμως έπραξε ό,τι του ήταν δυνατόν κρύπτοντας Εβραίους συμπολίτες του, που ήταν και φίλοι του, μοιράσθηκε μαζί τους τα δεινά της Κατοχής, φυγαδεύοντας πολλούς στις ανταρτικές ομάδες που δρούσαν στα γύρω βουνά. Κι ο μητροπολίτης Γεννάδιος Αλεξιάδης (1912-1951) έκανε ό,τι μπορούσε στην κακότητα των καιρών συμμεριζόμενος την αγωνία του αρχιεραβίνου Κόρρετς, με διαβήματα στις αρχές Κατοχής για να σταματήσουν οι αποστολές. Το ίδιο έπραξαν ο καθηγητής Βιζουκίδης, οι δικηγόροι Δημήτριος Σπηλιάκος, Πέτρος Λεβής, ο Φιλελεύθερος πολιτικός Δημήτριος Δίγκας και κατά παρακίνηση του μητροπολίτου Γενναδίου, ο αρχιεπίσκοπος Αθηνών Δαμασκηνός με 29 προέδρους επιστημονικών, επαγγελματικών, τεχνικών

επιμελητηρίων, η Ακαδημία, οι ανώτατες σχολές ζήτησαν από την Κατοχική Κυβέρνηση Λογοθετόπουλου και τον πληρεξούσιο του Γ' Ράιχ Άλτεμπουργκ, με μνημειώδες και αυστηρό έγγραφο, να σταματήσουν τις αποστολές Εβραίων συμπολιτών στα απαίσιες μνήμης στρατόπεδα Μπιργκενάου, Άουσβιτς. Ο πρόωρα χαμένος φίλος και συμφοιτητής μου, Αλμπέρτος Ναρ έγραψε επί λέξει: *Και είναι αναμφισβήτητο ότι σ' ολόκληρη την κατεχόμενη Ευρώπη δεν αποτολμήθηκε παρόμοια ενέργεια*, βλ. Αλμπέρτος Ναρ, *Κοινοτική οργάνωση και δραστηριότητα της Εβραϊκής Κοινότητας της Θεσσαλονίκης*, στον Α' τόμο, *Θεσσαλονίκη Ιστορία και Πολιτισμός*, εκδ. Παρατηρητής, 1997, σσ. 289-293 και Μ. Μόλχο - Ι. Νεχαμά, *In Memoriam*, μτφρ. Γ. Ζωγραφάκη, *Θεσσαλονίκη* 1974, 79-80, 404-417.

Εντιμώτατε κ. Δήμαρχε, αυτά τα ολίγα αντί πολλών, παραλείπων τα της περιόδου 1946 ως σήμερα, όπου συνεχίσθηκαν "οι δεσμοί που ταυτίζουν απόλυτα τους Χριστιανούς Ορθοδόξους με τους Έλληνες Εβραίους υπό την κοινή και μόνη έννοια "Έλληνες".